

FOAIA ROMÂNIEASCĂ

VINERI 28 IANUARIE 2000 • ANUL III NR. 4

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

La sfârșitul săptămânii trecute, **dr. Árpád Gógl**, ministrul sănătății al Ungariei s-a întreținut în județul Bichiș, la Giula depunând piatra de temelie a noii clădiri de deservire a medicilor la Spitalul județean „Pándy Kálmán”, la Șercad purtând tratative cu primarul **Imre Tóth** despre înființarea unui centru de salvare în oraș. Sîmbătă, la 22 ianuarie a.c., la Giula ministrul sănătății ungar s-a întâlnit oficial și a purtat tratative cu **dr. Gábor Hajdú**, ministrul sănătății din România. Tot în această zi, ce doi miniștri au onorat și au participat la o conferință de specialitate, organizată la Giula, cu specialiști din cinci țări, pe tema: *siguranța hemoterapiei*. La conferința de presă ținută după convorbirile purtate, cei doi miniștri au informat despre domeniile de colaborare stabilite: coordonarea perfecționării de specialitate dintre cele două țări, realizarea unor lucrări de specialitate comune, schimbul informațiilor referitoare la domeniul sănătății și cu privire la cadrul juridic din acest domeniu.

Sîmbătă, la ora 9, delegația românească condusă de **dr. Gábor Hajdú**, ministrul sănătății însoțit de **dr. Pál Kolombán**, directorul Centrului de Transfuzie din Tîrgu-Mureș, **dr. Tibor Mátyás**, directorul Centrului de Transfuzie din Miercurea Ciuc, **dr. Gusztáv Torner**, directorul Centrului de Transfuzie din Satu-Mare, **dr. Daniela Vlădăranu**, director al Institutului de Hematologie din București au vizitat Școala generală și Liceul românesc din Giula, împreună cu delegația maghiară. Ministrul dr. Árpád Gógl, a fost însoțit de **dr. István Mikola**, directorul general al Serviciului de aprovizionare cu sînge pe țară, **dr. Bendeguz Révész**, director economic și **dr. Károly Eke**, manager de presă la Serviciul sus-amintit.

Înaltele delegații au fost primite de directorul **Ion Budai**, și un cerc de profesori ai școlii giulane. După cuvintele de bun venit, directorul Ion Budai a prezentat în linii mari (evidențind și datele cele mai importante) istoria comunității românești din Ungaria, caracteristicile învățămîntului românesc, situația specifică a orașului Giula ca un centru al unor instituții importante ale românilor din Ungaria.

Dialogul a fost continuat de dr. Gábor Hajdú, care deține și funcția de ministru de stat, totodată e și senatorul Uniunii Democratice a Maghiarilor din România, reprezentînd județul Harghita în Senatul României. Ascultîndu-l pe Ion Budai, care a atins și unele teme mai dificile, delicate și dureroase pentru comunitatea românească din Ungaria, a fost mișcat adînc, identificîndu-se

Întîlnirea miniștrilor sănătății

cu starea noastră sufletească: „Cu toții avem durerile noastre în urma nedreptăților suferite, de aceea pot retrăi sentimentele românilor din Ungaria și nici unul dintre noi nu am vrea să existe asemenea nedrep-

rii sale: „Pentru noi reprezintă o importanță covîrșitoare modul cum sînt asigurate drepturile minorităților naționale care trăiesc înafara granițelor țării. Și astfel, pentru noi are o însemnătate deosebită cum

mâinii din Ungaria, acesta e pămîntul natal, la care trebuie să țină și aici trebuie să-și afle posibilitățile de a se menține, de a reuși. Aici trebuie să-și păstreze identitatea, menținerea la care își dă contribu-

Întrevedere în biblioteca școlii

tăți. Deși multe lucruri sînt ireversibile, avem datorie morală să luăm măsuri și pentru soluționarea problemelor de acest gen.”

Reprezentînd guvernul României, domnia sa a transmis intenția țării

statul maghiar, adică Republica Ungară respectă sau stimulează chiar apărarea intereselor naționalității române din Ungaria.” Referitor la comunitatea noastră a subliniat următoarele: „Pentru ro-

ția și guvernul român.” Ca membru al Comisiei de pregătire a Constituției, traducînd Constituția Republicii Ungare, ministrul din România a atras atenția asupra decretului exemplar prin care se declară

responsabilitatea Ungariei față de soarta ungarilor de peste hotare. Acest paragraf a fost preluat de Constituția României, care în alineatul 7 declară următoarele: „Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identităților etnice culturale, lingvistice și religioase...” — „Deci statul român și-a asumat responsabilitatea privind soarta românilor din diasporă și prin lege. Și chiar va încerca, prin toate mijloacele sale, deși acestea sînt deocamdată restrînse tocmai din motivul că sursele financiare ale țării sînt limitate.”

Dovadă că statul român a luat deja unele măsuri. Ministrul sănătății a amintit cîteva exemple concrete din domeniul său, cum ar fi cei 80 de studenți la medicină din Moldova, care anual își urmează studiile pe contul statului.

— Constituția României are și o altă dispoziție exemplară — a continuat domnul Gábor Hajdú — cea în legătură cu reprezentanța parlamentară a minorităților naționale. Nu zicem că realizarea prin lege e cea mai perfectă, dar esența e semnificativă: dacă organele unei naționalități în comun ating 5 la sută din numărul voturilor necesare pentru mandatul unui senator, naționalitatea respectivă ajunge în Parlament...”

Atașîndu-se acestei problematice, directorul Ion Budai, fiind timp de patru ani și primul președinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, preocupat fiind și oficial de abordarea reprezentanței parlamentare a minorităților naționale și etnice din Ungaria, a afirmat că nu a înțeles niciodată, precum nu înțelege nici azi, de ce nu a rezolvat guvernul maghiar această problemă, problemă la care există soluții, dar pare că lipsește voința politică. Iar toate acestea se întîmplă atunci, cînd de altfel guvernul maghiar a realizat atîtea și atîtea decrete și măsuri democratice, conform tendințelor și normelor europene.

„Interesul României este integrarea europeană, ca să ne găsim cu toții locul în Casa Europeană” — a tras concluzia ministrul de stat al României, luîndu-și rămas bun de la reprezentanții comunității românești din Ungaria, constatînd că: „Pînă cînd o naționalitate nu e mîndră de identitatea sa, ceilalți fac cu ea ce vor...”

Din partea guvernului României, viceprim-ministrul dr. Gábor Hajdú a înmînat un mic cadou pentru comunitatea noastră, după care cele două înalte delegații au vizitat Centrul Cultural Românesc din Giula.

Înalții oaspeți, vizitînd instituția românească

Viktor Orbán – invitație la București

La întâlnirea de sâmbătă, 22 ianuarie, de la Hisaria, de lângă Plovdiv, prim-miniștrii din țările învecinate cu Iugoslavia au căzut de comun acord: trebuie luate măsuri urgente pentru accelerarea programului de stabilizare, reconstrucție și dezvoltare a acestei țări. După încheierea războiului din Balcani, Iugoslavia trebuie refăcută, în primul rând bazat pe ajutorul țărilor învecinate. Dar programul acesta este strâns legat de procesele de democratizare din țările învecinate, precum și de obiectivele economice, financiare și tehnice comune. Prim-miniștrii din Albania, Bosnia, Bulgaria, Croația, Macedonia, România și Ungaria au atras atenția și asupra gravelor pagube pricinuite țărilor lor prin embargoul economic aplicat împotriva Iugoslaviei. Transportul fluvial și circulația de pe Dunăre a suferit cel mai mult de pe urma războiului,

ca atare, atât circulația, cât și podurile de pe Dunăre ar trebui refăcute cât mai repede. Toate aceste probleme au figurat pe ordinea de zi, premierii întruniți exprimându-și nemulțumirea față de Uniunea Europeană, care nu accelerează programul de reconstrucție. Concluzia întâlnirii de la Hisaria a fost univocă: trebuie luate măsuri concrete pentru modificarea și urgentarea programului de reconstrucție.

În cadrul conferinței s-a ajuns și la o înțelegere bilaterală dintre cei doi prim-miniștri ai României și Ungariei. În cadrul acestei convorbiri, **Mugur Isărescu**, premierul României, i-a adresat lui **Viktor Orbán**, prim-ministrul Ungariei o invitație pentru o vizită oficială în România. Întâlnirea de la București se va realiza, după toate probabilitățile, în primăvara acestui an.

Pași mărunți spre înțelegere și spre un săptămînal și mai bun

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria a inițiat o întâlnire pentru ziua de 22 ianuarie, la sediul din Giula al Uniunii Culturale a Românilor

centuat că nu vor o discuție despre trecut, ci vor să înceapă o nouă etapă, împreună cu Uniunea. În opinia delegației A.Ț.R.U. (Traian Cresta și vice-

Un cetățean reprezintă o singură naționalitate

În pregătire – o nouă lege pentru minorități

Cu câteva luni în urmă, Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte a înființat o subcomisie condusă de **János Hargitai**, care urmează să facă modificările necesare privitoare la *Legea privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice*. De la înființare, comisia a elaborat un proiect care urmează să fie înaintat Parlamentului spre dezbateră și aprobare, în cursul sesiunii de primăvară. Proiectul cuprinde modificări esențiale care, prin totalitatea lor pot însemna integral chiar o nouă lege. Printre cele mai importante modificări trebuie evidențiată soluționarea reprezentanței parlamentare a minorităților naționale. Un alt factor de seamă îl înseamnă apartenența. În acest sens, Comisia pretinde ca un cetățean să poată reprezenta numai o singură minoritate. Deci, un individ nu-și va putea schimba – din patru în patru ani, de la un ciclu electoral la altul – apartenența de la o naționalitate sau etnie la alta. Un alt obiectiv important îl înseamnă raportul dintre autoguvernările locale și cele ale naționalităților. Aparatul administrativ și de stat a elaborat o modificare a publicării alegerilor și tot o alternativă se propune pentru desemnarea, relativ alegerea reprezentanței în Parlament a minorităților naționale și etnice. În alternativă stau două variante: deputatul de naționalitate să aibe drepturi și legitimații integrale, după a doua variantă reprezentanții minorității să aibe toate drepturile unui deputat, cu excepția dreptului de vot din cadrul Parlamentului.

O altă modificare este în curs de elaborare la oficiul ombudsmanului pentru naționalități. În acest cadru urmează să fie legifera anumite reguli și hotărâri necesare și cu caracter practic, care pînă acum nu au mai fost precizate prin lege. Această mai cu seamă că însăși noțiunea de *autoguvernare minoritară* nu este clarificată și descrisă corect și concret, cuprinzînd o seamă de lipsuri în definiție – ca atare și în aplicare, în sfera de competențe, în domeniul executiv și practic. Ca atare, prin precizarea noțiunii se va putea defini mai concret sfera de competență, sarcinile și îndatoririle autoguvernărilor.

Președintele subcomisiei a apreciat că cea mai delicată chestiune se referă la problema apartenenței. Nici proiectul elaborat nu propune o înregistrare conform apartenenței naționale sau etnice. În schimb, în viitor nu va putea fi ales oricine. E drept, fiecare alegător, indiferent de apartenența națională, va putea să voteze pe orice listă și pe reprezentanții oricărei minorități naționale sau etnice, dar candidații vor trebui să-și declare apartenența. Apartenența candidaților urmează să fie luată în evidență. Așadar nu se va putea ca un candidat al unei naționalități să

candideze la alegerile viitoare drept candidat al altei naționalități.

Așa cum a declarat János Hargitai, pachetul de modificări atinge probleme-cheie ale legii. Ca atare, numărul considerabil al modificărilor și ponderea acestora fac motivată întocmirea integrală a unui nou text de lege. După toată probabilitatea, în săptămînile următoare va fi definitivată noua variantă a legii, care în sesiunea de primăvară va fi înaintată Parlamentului spre aprobare.

din Ungaria. Tema discuțiilor a fost viitorul săptămînalului *Foia românească*. Despre această problemă, cele două organe – A.Ț.R.U. și U.C.R.U. – au purtat și în trecut tratative, fapt la care s-a referit și **Traian Cresta**, cînd a schițat membrilor Uniunii scopul vizitei. Președintele Autoguvernării a ac-

președinții **Gheorghe Gros** și **Gheorghe Gulyás**), ziarul trebuie să servească interesele tuturor românilor din Ungaria.

Dr. Ioan Ciotea, președintele Uniunii Culturale a subliniat că *Foia românească* este în posesia Uniunii și că despre această latură a problemei nici nu trebuie vorbit. Însă acea idee că s-ar putea forma o comisie independentă, ai cărei membri ar reprezenta toate instituțiile și comunitățile românilor din țară, poate fi îmbrățișată și de ei. Conform planurilor, această comisie de specialitate ar ajuta munca ziariștilor cu sfaturi, sugestii și cu anumite observații, care, în caz optim, ar avea consecința ca toate domeniile și ramurile vieții noastre publice să fie prezentate în săptămînalul *Foia românească*.

După întâlnirea cu delegația Autoguvernării pe Țară, Prezidiul Uniunii a ținut prima sa ședință din 2000. Cele mai importante probleme de pe ordinea de zi s-au grupat în jurul înaintării dosarelor de concurs la Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, respectiv la Fundația Publică pentru Minorități. După ce domnul **Mihai Kozma** a demisionat din postul de redactor-șef al *Foii românești*, în scurt timp Prezidiul U.C.R.U. va alege noul conducător al Editurii NOI și al redacției săptămînalului românesc. Cele mai importante principii la alegere vor fi ca viitorul redactor-șef să fie un ziarist experimentat și să aibă legături bune cu toate forurile care reprezintă comunitatea românească din Ungaria. S-a decis și în privința unei probleme amînată de mai mulți ani, și anume, despre mutarea sediului redacției *Foii românești*. Primăria orașului Giula, care este proprietara clădirii din Piața Petőfi, va majora chiria. Ca atare, este motivată mutarea Editurii. Prezidiul și-a exprimat părerea că ar fi mai bine dacă fondul destinat chiriei s-ar cheltui pentru îmbunătățirea *Foii românești* și nu pentru închiriere. Deci, la ședința din 22 ianuarie s-a decis ca redacția săptămînalului se va muta în clădirea Uniunii de pe strada Doja pînă la data de 1 martie 2000.

Adam Bauer

CONCURS

Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte inițiază un concurs pentru sprijinirea acelor asociații ale minorităților naționale și etnice, care s-au înregistrat, pînă la 31 decembrie 1997 în mod legislativ pentru înființarea și activitatea culturală de păstrare a identității sau care apără interesele minorităților naționale, care nu intră în competența legii partidelor.

(Autoguvernările minoritare nu pot concura!)

Diferitele organizații vor fi sprijinite în anul 2000 cu 94,6 de milioane de forinți. Acțiunile din rîndurile minorităților naționale și etnice din țară vor fi subvenționate cu mai multă generozitate, însă dosarele de concurs vor trebui întocmite cu și mai mult spirit de răspundere și competență.

Dosarele de concurs trebuie să cuprindă următoarele documente:

- copiile documentelor de bază ale asociației, respectiv comunității (înregistrarea matricolă, contractul și contul de bancă);
- darea de seamă referitoare la activitatea generală și activitatea anuală anterior a asociației;
- declarație cu privire la faptul că asociația nu are datorii față de contribuțiile generale (APEH, TB...);
- declarație despre faptul că a decontat reglementar sprijinul primit de la diferite fundații și ministere.

Comisia atrage atenția că:

- își rezervă dreptul să controleze la fața locului, atît înainte de aprecierea dosarului, cît și după aceea;
- dosarele incomplete și cererile trimise după termenul precizat nu vor fi luate în considerare;
- înaintarea dosarului integral, cu toate documentele precizate nu înseamnă în mod automat și aprobarea dosarului și acordarea neapărată a sprijinului bugetar;
- documentele înaintate anterior nu se iau în considerație, așadar este necesară înaintarea integrală a tuturor documentelor precizate;
- copiile referitoare la înregistrarea matricolă și contul de bancă trebuie să corespundă realității, să și fie legal valabile;
- dosarele înaintate nu vor fi restituite.

Dosarele de concurs vor trebui înaintate pînă la data de 15 februarie 2000 la Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, prin poștă pe adresa *1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19*, sau personal pe adresa *Országgyűlés Hivatala, 1055 Budapest, V. ker. Balassi Bálint u. 1-3*. Dosarul să fie prevăzut cu precizarea „Szervezettámogatási pályázat”.

Spre o activitate practică

Cîteva planuri ale Comisiei Culturale și Bisericești a A.Ț.R.U.

Comisia Culturală și Bisericească a A.Ț.R.U. în prima sa ședință a stabilit domeniile de activitate la care dorește să lucreze în anul 2000. Acestea sînt mai ales acele manifestări culturale, care în mod tradițional au fost organizate de A.Ț.R.U., respectiv domeniul păstrării tradițiilor. Printre manifestările proprii le putem enumera pe următoarele: Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, Mișcarea Perinița și Cupa Prieteniei.

Comisia se angajează la coordonarea unor adevărate mișcări. Propunerile de mai jos sînt elaborate cu ajutorul unor specialiști. La ședința din 21 ianuarie a.c. au luat parte **Ferenc Sarkadi, Ana Secan Navratil și Mihai Cozma** din Seghedin. Oferim cititorilor cîteva aspecte ale celor discutate la ședință, spre a porni un dialog despre ideile noastre.

I. Cupa Prieteniei

Manifestarea sportivă merită păstrată, dar trebuie să ne gîndim cum am putea împrumuta acestei competiții sportive cîteva particularități românești.

Este un minimum că reprezentantul A.Ț.R.U., care găzduiește manifestarea, să se adreseze copiilor pe românește, respectiv înmînarea premiilor să se face în limba maternă. Diplomele care vor fi date elevilor, de asemenea, se vor tipări românește.

Dincolo de aceste lucruri elementare, am putea oferi copiilor noștri posibilitate de întîlnire cu sportivi români, care sînt cunoscuți pentru competența lor. Important ar fi să fie invitați oameni care stîrnesc interesul copiilor. Ar fi un lucru norocos dacă organizatorii ar oferi posibilitate și pentru a sta de vorbă cu personalitățile cunoscute, dacă copiii ar intra în dialog cu ei. Dacă este posibil, să se asigure și materiale (audio, video) care evocă cîteva momente importante din cariera sportivă a invitatului respectiv.

Cu alte cuvinte: să se caute cît mai multe pretexte pentru a folosi limba română, și pentru a oferi copiilor senzația că poate fi mîndru de rezultatele sau performanța unui sportiv român.

A.Ț.R.U. propune să se facă și un mic „concurs” de limbă. Copiii care vor sosi ca suporteri la această zi, vor fi rugați să găsească lozinci cît mai spirituale cu care vor susține propria echipă. De asemenea, copiii se vor putea folosi de inscripții și texte în limba română. Va fi solicitat un juriu pentru a decide care dintre „galerii” a găsit cele mai spirituale forme de a susține echipa. Ele vor fi premiate separat. Ar merita să se discute și despre posibilitatea lansării unui concurs din jocurile preferate de părinții noștri. Poate ar fi o încercare bună, dacă s-ar organiza și un concurs de „bighe”, joc aproape uitat de generația noastră. Probabil, că acesta ar mișca fantezia copiilor. Știm că în cîteva localități se mai știe despre ce este vorba.

II. Mișcarea „Perinița”

Comisia Culturală și Bisericească a A.Ț.R.U. propune o discuție la marginea acestei manifestări culturale, care ar căuta răspuns la întrebările: ce s-ar putea păstra și cum s-ar putea îmbunătăți sau înnoi această mișcare.

Propunerile comisiei culturale sînt următoarele:

Mișcarea „Perinița” trebuie păstrată, dar ar fi utile cîteva modificări. După ce dansurile de cerc sînt deja cunoscute și însușite de către copii, ele poate nu mai trebuie interpretate în public, ca gen de concurs. Pe acestea le putem dansa și în mod spontan, la un dans în comun, lîngă un foc de tabără, la care noi am ține în viitor.

Concursul ar trebui să primească însă un conținut nou. Acest conținut trebuie să fie dat de necesitățile elevilor din școlile noastre. Ar fi bine să includem lucruri practice, care totodată să și placă copiilor. Tineretul nostru școlar – dar acest lucru este valabil și pentru adulți – nu știe să cînte românește, pentru că pur și simplu nu cunoaște cîntece românești. Copiii nu știu ce se cîntă la o serbare de onomastică, la o nuntă, într-o excursie, la un bal sau la un foc de tabără. În momentele în care ne-am putea încălzi sufletele cu niște melodii dragi nouă, trăind astfel momente emoționante românești, noi ne blocăm sau trecem la cele ungurești.

De aceea cadrul pe care îl oferă mișcarea „Perinița” s-ar putea folosi și pentru asemenea lucruri practice și, de altfel, emoționante pentru copiii participanți. Propunem să se lanseze în fiecare an un fel de concurs pentru a însuși cîntece locale sau din repertoriul românesc, legate de evenimentele sau momentele mai sus amintite. A.Ț.R.U. se angajează la asigurarea și răspîndirea materialelor necesare. Nu ar fi deloc greșit dacă am promova și melodiile moderne românești, care sînt la modă astăzi și care sînt cunoscute sub denumirea de *cîntece de bivuac* (sátortábor). Aici ar avea un rol de frunte și acei copii, care știu să cînte la un instrument muzical și care ar asigura acompaniamentul. S-ar putea cere ajutorul acelor oameni din loc care cunosc aceste melodii locale.

Mișcarea „Perinița”, ar fi de asemenea, un cadru optim pentru popularizarea înregistrărilor de muzică populară de care dispunem. Ar fi o modalitate de a pune în circulație cîntecele lui Svetozar Unc, Vasile Papp, Eva Cozma Frățean sau chiar și cîntecele adunate și publicate mai de vreme de specialiști maghiari. Aceste valori, la ora actuală, stau în depozite.

Propunem să se discute și despre posibilitatea ca, anual, să se lanseze concursuri din cele mai cunoscute și cele mai spectaculoase dansuri românești din Ungaria. Este vorba despre dansurile din Aletea și Micherechi. Poate este un mare deficit, că atunci cînd întreaga țară duce pe scenă aceste dansuri cu mare succes, elevul din Micherechi nu cunoaște dansurile din Aletea sau invers. A.Ț.R.U. ar putea asigura specialiști pentru instruirea copiilor, așa cum s-a procedat și la începutul mișcării „Perinița”. Aceasta ar însemna și o apreciere, dar și o posibilitate de muncă pentru activiștii noștri din domeniul cultural. Comisia propune să se asigure acompaniament muzical și acelor echipe, care nu au muzicanți proprii. Responsabilitatea și-o asumă autogovernarea pe țară.

Propunem ca la întîlnirea organizată anual, copiii să fie răsplătiți cu premii serioase.

III. Ziua Culturală a Românilor din Ungaria

Comisia Culturală și Bisericească a A.Ț.R.U. propune desființarea „Zilei culturale”, cel puțin în forma de pînă acum. De altfel, această decizie n-ar fi o noutate, pentru că la începutul anilor 90, românii din Ungaria au mai adus o asemenea măsură.

Considerăm că această zi nu îndeplinește așteptările pentru care ea este organizată. Noi, cei care am mai participat la astfel de manifestări, știm foarte bine că la aceste acțiuni nu se creează prietenii între membrii echipelor și mai ales nu se învață unul de la celălalt. În schimb, se sacrifică o grămadă de bani pentru organizarea acesteia. Este o vitrină, care în mod normal ar trebui să fie faza finală a unei munci de păstrare a tradițiilor, care aduce coregrafii noi, la care echipele noastre lucrează pe baza unei concepții, așteptînd cu nerăbdare să se prezinte undeva cu rezultatul, la care au ajuns cu sudoare muncii. Să recunoaștem sincer că noi nu prea

(doar foarte rar) avem bucuria să ne mîndrim cu coregrafii noi. Presentăm doar aceeași su-prafață, care nu mai vrea să se schimbe.

Poate mai întîi ar trebui să ne străduim să schimbăm munca de păstrare a tradițiilor și numai după aceea să căutăm pretexte să o prezentăm. În plus, publicul din majoritatea localităților noastre nu manifestă interes deosebit pentru acest spectacol.

Ziua culturală, cea care este bine concepută, ar putea găzdui și întîlniri organizate pentru artiști plastici, pentru care se oferă și o posibilitate de expunere a celor mai noi lucrări. Această încercare nu ar fi o noutate (dar din păcate s-a renunțat la ea). La fel ar fi interesant să se organizeze și o expoziție din obiecte interesante, mai deosebite (cărți, fotografii, obiecte de uz).

Prin desființarea „Zilei culturale”, multe dintre formațiile noastre culturale ar pierde o posibilitate de a se prezenta în fața publicului. Comisia propune ca în locul „Zilei” să se organizeze pentru echipele noastre turnee în satele din Bihor, unde prezența interpreților noștri este încă și astăzi un eveniment. Publicul manifestă interes viu pentru aceste valori.

IV. Păstrarea tradițiilor

Dansurile populare ale românilor din Ungaria se pot salva numai cu ajutorul unui proces de înnoire a întregii activități. A.Ț.R.U. trebuie să asigure un cadru potrivit pentru pregătirea muncii de specialitate, care tinde spre înprospătarea tradițiilor de dans, cu noi coregrafii. Nu este suficient dacă acestea sînt numai plăcute ochiului și acrobatice, prin dificultatea mișcărilor, interpretate de dansator. O coregrafie nu poate fi considerată nouă, doar prin modificarea sistemului geometric al dansului prezentat pe scenă.

Este nevoie ca mișcările tradiționale ale românilor din Ungaria să fie considerate drept limbaj artistic, apt pentru a exprima anumite substanțe, care nu pot fi „exprimate” altfel. Coregrafia montată în spirit nou înseamnă prelucrarea evenimentelor satului tradițional, evenimente care astăzi nu mai există. Prezentarea acestor momente sînt însă în stare să povestească multe lucruri despre lumea bunicilor și străbunicilor, despre viața, despre comportamentul, despre bucuriile și amărăciunile lor. Din cauza aceasta nu ar trebui să credem însă că ceea ce vrem să prezentăm pe scenă este dansul, ci că el este un mijloc, pentru a evoca și a răspîndi alte aspecte sau sentimente despre lumea românească de odinioară.

Coreografiile, deci, ar trebui să aibă o anumită tematică, care urmează să transmită un anumit conținut. Cel puțin aici ar trebui să ajungem. Este greu, dar nu este imposibil, pentru că specialiștii noștri au mai încercat așa ceva. Avem deci specialiști, care mai știu ce s-a întîmplat la o onomastică sau la o zi de naștere. Dar nu sînt convins că generația nouă știe ce a cîntat bunicul atunci, cînd și-a felicitat prietenul. Dar mai avem oameni care știu evoca aceste melodii uitate. Nunta, șezătoarea, jocul ne pot oferi multe teme, care pot fi descrise chiar și cu prezentarea celor mai caracteristice moravuri și sentimente ale omului: ura, iubirea, dragostea, gelozia, bucuria. Toate acestea pot fi împletite într-o poveste, care poate fi tălmăcită prin limbajul dansului și al cîntecului.

Pasiunea și plăcerea dansatorului este să învețe și să-și însușească cît mai multe coregrafii noi, de care nu se plictisește de decenii întregi. Plăcerea publicului este să vadă din cînd în cînd și coregrafii noi, nu numai pe cele pe care le-a văzut de o mie de ori. Publicul din județul Bichiș asta așteaptă. Plăcerea tinerilor este să cunoască cît mai bine lumea strămoșilor. Dansul în sine nu multe îi spune. Dar dansul știe să „vorbească”.

În interesul depășirii situației actuale a păstrării tradițiilor, A.Ț.R.U. depistează cei mai buni specialiști ai domeniului și lansează discuții de atelier pentru elaborarea unei noi concepții care, în final, stabilește tematica, conținutul și chiar scenariul concret al unui spectacol care urmează să fie montat. A.Ț.R.U. asigură condiții de funcționare pentru echipele care doresc să se angajeze la așa ceva, respectiv organizează și spectacole pentru a prezenta rezultatul muncii.

BISERICĂ

A.Ț.R.U. dorește să ducă un dialog permanent cu Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și susține inițiativele venite din partea Bisericii. Contribuie la realizarea acestora atît cu posibilitățile financiare, cît și cu forța de organizare. Respectînd autonomia totală a Bisericii, nu exclude posibilitatea să inițieze anumite activități concrete, legate de viața comunităților, a credincioșilor noștri. A.Ț.R.U. dorește să susțină planul Episcopiei privind introducerea catehizării în școlile românești din Ungaria. Forul de reprezentanță este gata să sprijine Biserica în încercările sale de a îmbunătăți condițiile de funcționare, respectiv de a obține surse pentru renovarea bisericilor și a caselor parohiale. A.Ț.R.U. urmărește cu atenție viața comunității ortodoxe și răspunde solicitărilor venite din partea conducerii Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

A.Ț.R.U. este atentă și la activitatea comunităților religioase aparținătoare altor confesiuni, fiind vorba despre românii greco-catolici și neoprotestanți. Urmărește activitatea acestora și în mod activ, susținînd propunerile, care au ca scop întărirea aspectelor românești în mijlocul comunității. Un astfel de caz este inițiativa Adunării Baptiste din Micherechi – unde, de altfel, poziția limbii române este păzită în mod deosebit de conștient – care are ca scop răspîndirea și pe teritoriul Ungariei, a emisiunilor postului de radio Vocea Evangheliei din Oradea. Avem de-a face cu un angajament extrem de dificil, care necesită multe tratative cu oficialitățile maghiare. Este un caz tipic pentru reprezentarea intereselor, care îi revine autogovernării pe țară.

Acestea au fost cele mai importante aspecte dezbătute, care ar presupune coordonarea unor adevărate mișcări românești. Membrii comisiei au mai discutat și despre necesitatea ca autogovernarea pe țară să se manifeste în mod activ, ofensiv, în acele domenii care au tangențe culturale, și unde este nevoie de un lobby. De exemplu, trebuie să participe activ la lămurirea situației care s-a format în cazul noului sistem de acreditare pentru dreptul de a putea susține examen de limbă de stat la română. Dar forul reprezentativ s-ar putea implica și în procesul de procurare a aprobărilor necesare pentru reșezarea în sistemele de TV cablu a emisiunilor de televiziune din România. Este cunoscut, că în orașe ca Bătania, Giula sau Seghedin, la ora actuală nu poate fi prins nici un canal românesc.

Pentru asigurarea condițiilor activităților prevăzute, comisia se va adresa Prezidiului A.Ț.R.U. cu un proiect de buget de 2,5 milioane de forinți. Acest fond trebuie asigurat din bugetul autogovernării pe țară pe anul 2000, precum și din concursuri.

Tiberiu Boca
președintele comisiei

Cînd primești o invitație la un program literar ori încerci să te pregătești sufletește, evocînd „întîlnirile” tale spirituale cu poetul, scriitorul evocat, ori nu faci nimic, adică te lași sedus, de programul respectiv de la prima sa clipă.

Pe data de 17 ianuarie a.c. am primit o invitație de la profesorul **Mihai Cserhâti**, să audiez grupa elevilor de la Căminul de elevi al Școlii generale românești din Giu-

„evocare deosebită” închinată lui **M. Eminescu**, la care am invitat toți elevii de la cămin, părinții și profesorii. Pregătirile au început încă înaintea sărbătorilor de iarnă, dar de două săptămîni încoace elevii mei au lucrat intens, din suflet...

De ce m-am angajat la acest

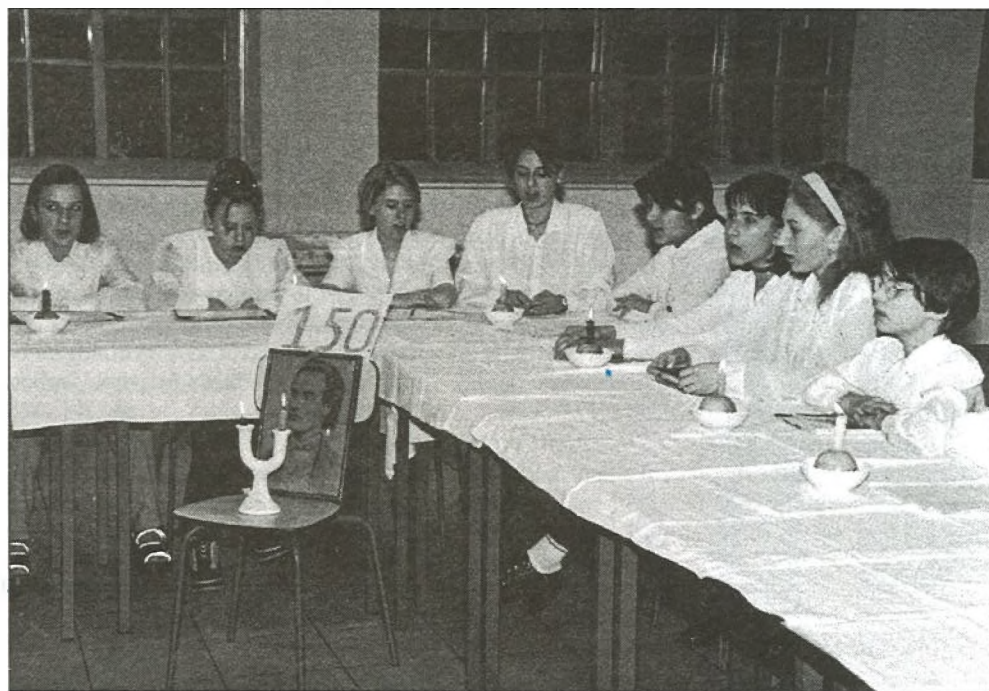
dieze ars poetica unui scriitor precum ne-a fost dat nouă. Sînt recunoscător pentru acele ore de neuitat, care m-au influențat, pot zice, pe o viață.

Acum, aflîndu-ne la o aniversare atît de însemnată, m-am gîndit să tîlmăcesc acestei generații de

tatea albului, cincisprezece lumînări care, discret, făceau aluzie la cele cincisprezece decenii scurse, cincisprezece flăcări calde de luminare oglindite pe fețele copilărești încremenite de emoție. La lumina blîndă luceau ochii potetului ce ne privea în față...

fiindcă s-au recitat versuri perceptibile adolescenților, versuri pe înțelesul copiilor. Ne-a învăluit imaginația copilărească care acum învață ce înseamnă poezie, cînd poezia te învață ce înseamnă viața. Am ascultat limba autentică a acestor impresii și viziuni despre lume și om, despre natură și om. Am auzit doar o singură poezie în altă limbă, ca simbol al universalității acestei gîndiri poetice.

Împreună cu elevii, profesorii

la, care va cinsti aniversarea a 150 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu.

Înainte de a-mi mărturisi impresiile, trebuie să pomenesc neapărat de cuvintele impresionante ale profesorului Cserhâti, de la care pornește atît ideea, cît și realizarea acestui montaj literar din seara de 17 ianuarie.

– Mi-am propus să realizez o

program? E vorba de poetul meu preferat, e vorba de acele sentimente și de acea stare spirituală relevantă care am simțit-o ca student la Catedra de limbă și literatură română din Seghedin, cînd profesorul **dr. Gheorghe Petrușan** ne-a prezentat viziunea sa despre poezia și Omul-Eminescu, călăuzindu-ne în arta poetică a lui Eminescu. Nu e dat oricui, să stu-

adolescenți și tineri o părticică din amintirile mele, din „întîlnirile” mele cu Eminescu...

Sala de mese de la Centrul Cultural Românesc ne-a primit cu o lumină discretă, intimă. În aer plutea misterul așteptării, ce s-a lăsat asupra noastră, cu emoția neprevăzutei.

Cincisprezece lumînări ardeau pe masa lungă, acoperită în puri-

O adolescentă emoționată s-a ridicat din umbra lumînărilor și ne-a rezumat datele, locurile și evenimentele mult repetate... Voci fragede, timide ne-au recitat versurile cunoscute și mult îndrăgite... Voci pure ne-au cîntat cu finețe romanele: O, rămîi; De ce nu-mi vii; Pe lîngă plopii fără soț...

Ne-a cuprins un farmec senin,

și părinții de față am primit momente lirice, o jumătate de oră de taină, o scînteie din raiul ce ne așteaptă, la lumina veșnică a POEZIEI!

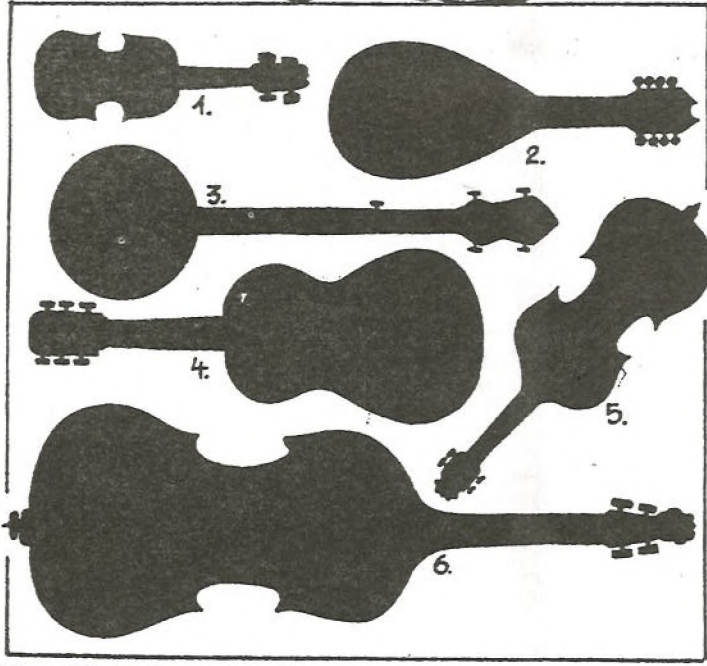
Acolo printre-acele lungi coloane / Suspendă lampe mari ca niște albe lune / Ce împlu lumea raiurilor mele / Cu o lumină dulce, albă, caldă.

– anra –

Instrumente muzicale

Dragi copii, recunoașteți instrumentele de coardă conturate mai jos?

Dacă nu, vă ajutăm și noi, dar țineți-le minte!

1. Violoncel, 2. Mandolină, 3. Banjo, 4. Chitară, 5. Violoncel, 6. Contrabas.

Din teze și extemporale

Sinonimul cuvîntului „pace” este „hai la război”!

În drama „Apus de soare” Ștefan cel Mare era așa de bătrîn, încît picioarele nu-l mai țineau, dar el mergea înainte cu inima.

Oastea lui Sobieski mergea greu pentru că drumul nu era asfaltat.

Ceahlăul este situat sus pe munte.

În basmul „Prîslea cel voinic și merele de aur”, Prîslea își bătu joc de zmeoaice, îi beli pe zmei și, nemaivînd pe cine să omoare, la sfîrșitul basmului se clasează pe primul loc în luptă.

Achim și Nilă sînt fiii mai mari ai lui Ilie Moromete și sînt înzestrați cu o mare prostie.

„Țara mea” este o operă liberă pentru că autorul bagă în noi sentimente.

Marea nu își schimbă niciodată cursul.

În „Răscoala”, țărani se adună cu coase, îndîrjiți pe cîmp, în timp ce Rebreanu îi privește cu un ochi de mare prozator.

Conjunția „și” permite lungirea unei conversații.

GALERIA COPIILOR

Desene de Anamaria Bányai, Giula (6 ani)

CONCURS

publicat de

Ministerul Culturii și al Patrimoniului Național
prin fundația sa publică, pentru oferirea unor burse
de creație pe anul 2000

Concursul sprijină realizarea unor creații și opere artistice. Fundația publică ar vrea să ajute la inițierea, continuarea și permanentizarea unor acțiuni cu caracter creator, pentru realizarea unor opere de artă și a unor activități artistice ajutând această muncă prin asigurarea unor burse de creație.

Concursul se adresează acelor creatori de naționalitate, care prin munca lor artistică și creatoare prezintă și îmbogățesc arta și cultura minorității respective, în domeniul artelor plastice, al muzicii, literaturii, dansului sau îngrijirea tradițiilor autentice.

Scopul bursei este să ofere ajutor, contribuind la formarea unor condiții optime de creație, pentru realizarea unei activități cultural-artistice de înalt nivel.

Temele și domeniile de concurs

1. Arte plastice

Se acordă burse pentru artiști plastici și artiști populari din orice domeniu, precum și unor artiști fotografici, pentru activitatea de creație.

2. Muzică

Fonduri prin concurs pot fi obținute pentru compoziții originale sau prelucrări folclorice din tezaurul muzical al naționalității.

(În legătură cu rezultatul, respectiv pentru publicarea, expunerea, editarea sau punerea în scenă a acestor creații – opere literare, prelucrări, lucrări plastice, montaje literare – pot fi folosite șansele oferite de concursul tematic 2000, publicat de Minister.)

3. Literatură

Pot conta pe sprijinul Fundației autorii unor opere literare originale în limba minorității respective – sau bilingve – (și/sau) cu tematică din viața acestei minorități (versuri, proză, teatru, traducere literară etc.).

(La fel ca în cazul tematicii 2.: publicarea operei literare poate fi înlesnită prin concursul tematic 2000, publicat de MCPN.)

4. Coregrafii

Prelucrarea și coregrafiile autentice ale minorităților naționale și etnice.

Condiții de concurs

Sfera concurenților: acele persoane naturale, care aparțin uneia din cele 13 minorități naționale sau etnice consfințite prin legea LXXVII din 1993 (armeni, bulgari, croați, germani, greci, polonezi, români, rusini, sârbi, slovaci, sloveni, ucrainieni, țigani).

Maximum 180.000,- ft: pot fi acordate individual, pentru fiecare concurent.

Durata bursei: cel mult 6 luni.

Înaintarea concursului: individual, cu un exemplar original.

Un concurent poate concura cu mai multe lucrări: pentru fiecare lucrare trebuie înaintat un formular (documentație completă) aparte.

Formularul: trebuie să cuprindă perioada sau data pentru care solicită bursa (max. șase luni) și suma solicitată (max. 180.000,- ft).

Programul pentru care se înaintează un dosar de concurs să fie legat de cultura și spiritualitatea unei dintre cele 13 minorități naționale și etnice acreditate prin legea LXXVII din 1993.

Fundația publică trimite sprijinul financiar acordat numai după încheierea unui contract cu solicitantul.

Termenul de înaintare a dosarului de concurs: 10 martie 2000.

Publicarea rezultatului: 27 aprilie 2000. (Juriul fundației MCPN își rezervă dreptul la modificări de termen)

Rezultatul concursului: solicitanții vor fi anunțați prin poștă.

Dosare de concurs incomplete, din care lipsește formularul de participare sau care au ajuns cu întârziere nu vor fi luate în considerare și nu vor intra în concurs!

Dosarul de concurs trebuie să cuprindă:

- Un formular completat
- Autobiografie de specialitate, care să cuprindă:
 - descrierea domeniului artistic și al activității creatoare de până acum,
 - publicații, expoziții, succese, obținute în domeniul artistic respectiv,
 - Bibliografia publicațiilor de până acum (în cazul unor concursuri literare),
 - Plan de creație amănunțit,
 - Timbru poștal de 200,- ft.

Recomandări, referințe, aprecieri:

Aprecieră corectă a juriului va fi înlesnită prin aprecierea unor specialiști ai domeniului, prin creatori apreciați din domeniile artistice abordate.

Formulare și informații suplimentare se pot obține la:

MNEK Közalapítvány

Székhely: V. Budapest, Akadémia u. 3. II/240

Postacím: 1387 Budapest 62, Pf. 25.

Tel: (06)(1) 312-2824, 332-7334, 331-9711, 302-6713.

Internet: <http://w3.datanet.hu/~mnekk>

Internet: <http://www.romapage.c3.hu>.

CIRO

(În amintirea lui IOAN CIOCA)

Așa, unul după altul, pe neașteptate, pierd pe al doilea coleg de liceu: unul a fost cu un an mai mic, celălalt, a fost mai mare. Nu e normal ca oameni tineri – (abia au împlinit 50 de ani) – să ne părăsească. Nu am avut legătură zilnică cu nici unul dintre ei, dar amîndoi erau în sfera pozitivă a sufletului meu. Oriunde și oricînd, am putut a continua discuțiile: firul împletit în anii tinereții a continuat, nu s-a rupt niciodată. Acum însă...

Cu Ioan Cioca (Ciro) am stat doi ani în aceeași cameră la internat. În acest răstimp ne-am împărtășit multe taine ale fragedei noastre tinereți. Nu era fruntaș la carte, dar nu a fost nici decît un simplu elev. Era timid și niciodată nu-i plăcea să fie în prim plan. Nu era o fire de luptător. Era un sufletist, care a avut o adevărată avere sufletească, cu care știa să stimuleze mediul în care trăia. A avut o avere cu care numai Domnii secolului trecut se puteau mîndri. Era cu adevărat un suflet nobil. Iar noblețea aceasta nu a fost categorică: știa că adevărul este unul singur și viața e făcută din multe lucruri mici, cu doza lor de bucurie. Nu a tras concluzii greșite, era inspirat întotdeauna în această micro-comunitate. Am putut învăța multe de la el fiindcă a citit mult – și cărți alese. Iar în corul școlii era cel mai bun tenor. Dar a și desenat frumos. Era sensibil la toate cele omeneste, dar în modul lui de a fi s-a ascuns sub „un clop” și o manta sobră.

După liceu, ne-am întâlnit mai rar, deși știam unul de altul. Iar la întîlnirile noastre rare, era același om, doar că devenise puțin mai cinic. Dar cine îl cunoștea mai adînc, știa cine este cu adevărat acest om uscățiv, subțire la față, cu ochi arzători.

Pe vremuri, noi, la cămin, cei din camera Nr. 5 – cameră strîmtă și îngustă – am trăit ca într-o familie... Atunci, la începutul anilor șazececi. Atunci, cînd totul era o singură comunitate. Atunci, pentru noi a fost obligatoriu să ne păstrăm personalitatea... Așa, împreună, nu știu de cîte ori am urmărit „Rocco și frații lui”.... Filmul a fost un mare succes în generația noastră și ne-a impresionat adînc... am fi vrut să fim și noi așa ca tinerii din film... fiecare dintre noi, după vîrstă și după caracter, ne-am dat numele eroilor. Astfel, Ioan Cioca a devenit CIRO – fratele lui Rocco.

Iar acum, CIRO nu mai este. Acest suflet nobil și generos a plecat dintre noi, au rămas faptele lui bune, au rămas copiii și nepoții, cei care au împlinit și împlinesc visele sale. Căci știu cu siguranță că a avut vise curate și frumoase.

Ne oprim la mormîntul lui, cu sentimente adînci, fără lacrimi pe obraz așa cum el ar fi dorit. Dumnezeu îl va ierta dacă a greșit. Să-i fie țărîna ușoară!

PIOS OMAGIU ȘI CALDĂ AMINTIRE!

Șt. Oroian

Nu vinde piele iepurilor din pădure... Și nu oricine suflă-n corn e vîntător!...

Lupul făcuse multe-n viața lui: prinsese fel de fel de animale și le mîncase. Nu se dădea-napoi nici de la oameni.

Făcuse multe... Și îi știa cu toții frica.

Da vine-o vreme cînd te lasă și tinerețea. Dinții îți cad, privirea ți-e cetoasă, picioarele parcă au tremurici. Nu poți mîncă orice.

Iar în pădure, dragii mei, nu e ca între oameni, nu are cine să te-ajute la bătrînețe, la vreme de nevoie. Și-n zilele cînd vinde bătrîneța nu-i nici o carne așa de bună, pentru maselele slăbite, decît carnea de iepuraș.

Iar lupul, tot fălos, precum îl știm.

S-a dus la regele pădurii, la urs. Era bătrîn și ursul. Îi prindea și lui bine puțină carne moale.

S-a dus la urs, și-a dres oleacă vocea, a dat pe spate capul și a urlat – puțin dogit, nu-i vorba – a izbutit însă să facă față.

Măria ta, a spus, Tomiță iepurașul, și cu toți frații lui fac numai rău pădurii. Rod rădăcinii, mlădițe, or să cadă copacii... Și o să piară poporul tău de fiare... Dă-mi mie voie să fac război cu iepurii, să-i nimicesc... Și... (i-a șoptit la ureche) jumătate din carne ți-o dăruieț!

A auzit ursul de carne și s-a înviorat:

– Așa e! a mormăit. Nu face decît rău! E mult mai rău Tomiță decît oricare fiară. Să-l nimicești. Și... (tot în șoaptă i-a spus) jumătate din carne va fi a mea...

Au bătut laba.

A căutat lupul, nu știu

Alexandru Mitru

Lupul vîntător

unde, un arc și o mulțime de săgeți, un corn de vîntătoare, a luat cu sine și trei vulpi (legate cum țin vîntătorii cîinii), o traistă cu bucate și o ploscă plină cu vin.

A sunat tare din corn și a plecat...

S-a întîlnit cu pădurarul.

– Unde te duci, măi lupule?

– Mă duc la vîntătoare!... Vreau să ucid toți iepurașii, și ție-ți dau blănițele...

– De umbli după iepuri mulți, nu prinzi nici unul! a zis omul. Și de ce suni din corn?

– Să știe iepurii că vin și să se teamă...

– Pisica dacă are clopoței, nu prinde șoareci! A mai zis omul. Și-apoi la vîntătoare, lupule, e ca la orișice, nu cu lopata, ci cu judecata... Și vulpile ce-s după tine, de ce le-ai luat?

– Sînt cîinii mei, sînt cîinii vîntorești! a răspuns lupul.

A plecat lupul mai departe. De ici sărea un iepure...

Din colo, altul...

O lua-ntr-o parte lupul, pe

urmă într-alta... Privea cru-ciș că-i țîșneau iepurii din față și din spate...

Și-atît l-au alergat, l-au păcălit, au rîs de el, zile și săptămîni întregi, că, pînă la urmă, a căzut lupul în brînci, cu botul în pămînt...

Au căzut vulpile alături de el!

Cînd l-au văzut pe lup și vulpile la rînd, căzuți cu toții de oboseală, au năvălit Tomiță și iepurașii, au mîncat tot ce-avea în traistă lupul și i-au băut vinul din ploscă.

A stat așa lupul, vreme îndelungată. Cînd și-a venit în fire, s-a ridicat cu greu și a pornit spre casă.

Se depărtase tare de ea și avea cale lungă. A mers o zi, a mers o săptămîină.

S-a întîlnit din nou cu pădurarul.

– De unde vii, măi lupule? l-a întrebat.

– Vin de la vîntătoare!

– Unde-s blănițele de iepuri? Sînt în traistă?...

– Mi-au mîncat iepurii și ce-am avut...

– Da-n ploscă mai ai vin?

– Nu am nici apă chioară.

– Și cîinii tăi de vîntătoare unde sînt?

– I-am mîncat eu pe toți!...

(Mîncase vulpile pe drum, de foame!...)

A început să rîdă pădurarul. Și lupul a plecat spre casă cu capu-n jos.

Aflat într-o bună tradiție a presei românești, el însuși creator de reviste, precum *Sinteza* (1927), *Capricorn* (1930), *Tri-buna poporului* (1944), *Lumea* (1945), *Națiunea* (1946), George Călinescu a fost una din cele mai interesante figuri ca jurnalist. Merită subliniată prestația intelectuală a mentorului de reviste, prin formularea unor programe, a unor cerințe ale scrisului gazetăresc, de la pretențiile unui public cultivat, pînă la cele ale publicului comun. *Jurnalul literar* este una din revistele călinesciene, apărută în două serii, una 1939, cealaltă 1947-1948, caracterizate prin unitate de principii și program. Nae Antonescu, o prezență activă, deosebit de pasionată și documentată în zona publicisticii interbelice, a alcătuit recent o monografie a revistei călinesciene, pe care o recomandăm cititorilor pentru toate datele care concură la editarea și scrierea unei reviste. Lucrarea istoricului literar, *Revista Jurnal literar* (Ed. Timpul, Iași, 1999), atestă o solidă formație filologică, ce i-a permis lui Nae Antonescu să realizeze o lucrare de referință pentru scrisul gazetăresc călinescian și pentru conturarea unui grup de scriitori, cu mare forță critică. Nae Antonescu s-a mai ocupat de cîteva decenii de aspecte mai puțin cunoscute din istoria literară interbelică, fiind una din vocile cele mai autorizate ale presei literare dintre cele două războaie. Asemenea cărți, precum, *Scriitori uitați* – 1980, *Reviste literare conduse de L. Rebreanu* – 1985, și recentul tom, *Revista Jurnalul literar*, care adună ani și ani de cercetare și travaliu susținut, se așează în pagina scrisă pentru cititorul cercetător de mîine.

Monografia are un caracter analitic și oferă, prin segmentele tratate, o imagine completă asupra scrisului gazetăresc călinescian, de la probleme direct legate de literatură, la cele de divertisment pentru publicul larg de cititori. Ca în cazul monografiilor revistelor conduse de Rebreanu și aici funcționează detaliul bibliografic, din perspectiva căruia și analizele pe paradigmele revistei (rubrici, tipuri de articole, calitatea colaborărilor) sînt re conectate la ansamblul unitar al presei. Structura monografică iese din obișnuința cărților documentar de acest fel prin cîteva atribute, asumate de scrisul lui Nae Antonescu. În primul rînd e vorba de relevanța definitorie a pasiunii lui Călinescu pentru a edita o presă de direcție, cu norme și program ordonate după legile supreme ale esteticului. Capitolul *Preistoria Jurnalului literar* circumscrie momentele culturale care au pregătit și susținut apariția revistei, pe de o parte, contactele mai vechi ale lui Călinescu cu Iașul, pe de altă parte, nevo-

ia constituirii unui public intelectual de rafinată cultură și formație critică. **Noua Junime**, inițiată din plăcerea dialogului intelectual, ca și formația gazetarului universitar, care simțea pulsul și necesitățile culturale ale momentului de la Iași, conjugate cu un grup de intelectuali tineri profesori entuziaști, dispuși la acte și gesturi culturale gratuite, sînt demontate în preambulul studiului, printr-o situație în lăuntru fenomenului cultural respectiv. Analiza secvențială, din capitolul *Strategia direcției critice*, care intră în substanța organizării interne a redacției a rubricaturii și în metoda de lucru, este dublată aici, de evocarea cititorului Nae Antonescu, pe atunci tînăr atras, ca orice intelectual, de mirajul revistelor literare, îndeosebi de ținuta elevat-rafinată a *Jurnalului literar*. O pedagogie a receptării și un răspuns azi, la programul generos al revistei călinesciene: „Mi-amintesc cum elevii Seminarului român-unit din Oradea ai acelor vremuri erau nerăbdători la sfîrșit de săptămîină cînd *Jurnalul literar* era comentat la orele de „corepetiții”, ca pe o revistă dintre cele mai interesante” (p. 15). Analiza celor două mari obiective din programul teoretic al revistei, „restabilirea autonomiei literaturii și promovarea unei generații critice noi”, după Nae Antonescu, are temeiul unei arte poetice, prin care ideologia și pragmatica programului asumate de Călinescu devin constante în cele două serii ale apariției jurnalului. Segmentul dezvoltat în analize este cel al *Poste redacției*, prilej pentru autorul monografiei de a intra în laboratorul de afirmare a unor tineri condeieri de substanță, precum Ion Sofia Manolescu, M. Chirnoagă, A. Lucaci, Mircea Streinu, Eugen Coșeriu, Adrian Marino. Interesantă ni se pare tenacitatea cu care Călinescu întreține un dialog direct și aplicat cu cititorii. La loc de frunte se situează rubrica *Posta redacției*, socotită o anticameră a afirmării, de la care corespondenții treceau la rubrica *Primii pași*. Călinescu cerea adeseori tinerilor poeți, dornici de afirmare, să-și configureze personalitatea prin exercițiul eseistic (conturarea unor fișe de autor la rubrica *Biografii*), sau prin articole de critică de întîmpinare.

Contribuția tinerilor cronicari și recenzenti ai revistei, G. Ivașcu, Al. Piru, Sanda Popescu, ca și susținerea rubricii săptămînale de Călinescu, *Cronica mizantropului* (în cap. *Carnetul săptămînal*) confi-

gurează nu numai profilul informativ-cultural și critic al revistei, dar și o psihologie a receptării, cu tipologii ale publicului cititor. Merită amintit jocul propus de Călinescu cu cititorii, prin care începea un serial de roman foileton și-i provoca pe corespondenți să continue serialul, dezvoltînd o linie de acțiune și tipologii de personaje. Sperața directorului revistei era să descopere talentele tinere, capabile să revigoreze proza, după momentul Rebreanu sau Camil Petrescu. În două rînduri își provoacă cititorii la acest joc de construcție epică, printr-o proză fantastică și alteori printr-un jurnal de front. Chiar și formularea programului revistei apelează la literatură de ficțiune, în care revista e văzută ca o barcă pe apele culturii române, dirijată de un bun cîrmaci: „Un număr de prieteni literari, /.../ mi-au propus să conduc această publicație, dîndu-mi autoritate deplină și făgăduindu-mi să mă urmeze ca pe un căpitan de corabie.” (Cuvînt pentru început).

Arte și Aspecte complementare motivează deschiderea spre informare cultural-științifică a *Jurnalului literar* din perspectiva vocației clasice a lui Călinescu. Capitolul *Acord final* extrage datele, ca efecte în plan cultural, ale contribuției revistei călinesciene, „s-a putut statornici o direcție critică, unul din punctele principale ale programului teoretic” (p. 79).

A doua secțiune a monografiei lui Nae Antonescu desfășoară pe verticala tematico-analitică, întreaga bibliografie a revistei, corectînd sau completînd pe alocuri ceea ce a rămas neclar sau sugerat, printr-un comentariu succint, de fișă înseriată, din partea autorului. În plus, în anexele cărții, – lucru rar pentru o lucrare-document ca aceasta –, se dau texte-cheie care țin de programul doctrinar al revistei, multe din ele inedite pentru cititorul contemporan, însoțind comentariul istoricului în întreaga construcție a monografiei. Ele devin o imagine emblematică a pasiunii lui Călinescu pentru plăcerea dialogului intelectual cu cititorii. Categoria intelectualilor are la îndemînă un corpus de reviste absolut obligatorii pentru informarea sa: „Cine nu citește măcar două hebdomadere din cele citate (*Revista fundațiilor regale, Viața Românească, Universul literar și Jurnalul literar*), fiind învîțător, profesor secundar ori universitar, magistrat, doctor, etc. este o ființă rudimentară” (*Avem un program*).

Ziaristica este un produs al omului de cultură, cu o mare misiune publică, în care rolul de a forma conștiințe revine ziaristului. În raportul cu publicul cititor, presa are rolul constructiv („*Rostul nostru este de a-l ridica pe acest cititor la nivelul nostru și nu de a ne coborî noi la măsura lui*”, în articolul *Gustul*). Cunoașterea acestui public, antrenarea lui în scrierea revistei, activizarea posibilităților lui creatoare, respingerea polemicii violente și a gusturilor mărune, dezvoltare spiritului critic, sînt cerințele pentru o presă „vie”, dinamică, extrem de mobilă în preocupările ei. De aceea, rubrici precum *Prostloghi-con*, *Cronica mizantropului*, *Anecdote*, cu articole de magie, spiritism, ocultism, ca și cele de horoscop și zodii, fac parte din programul de divertisment al publicului larg. E adevărat că deliciul cititorilor rămîn anecdotele de scriitori, cancanurile din lumea literară. Parte din acestea sînt dizolvate în monografiile din cunoscuta *Istorie a literaturii române de la origini și pînă în prezent* (1941).

Rigoare atentă supravegheată, spirit profund implicat în obiectul cercetării sale, Nae Antonescu probează și aici un stil și o metodă de elaborare proprii. O limpezime a discursului analitic, o frază sobră uzînd de proprietatea și claritatea limbii documentului, o cenzură a superlativelor și entuziasmelor lecturii, coerență mobilă a ideilor, rămîn atributele istoricului literar experimentat.

Prof. dr. Cornel Munteanu

Texte din Jurnalul literar:

„Noi instruișim și educăm, cu tact dacă vreți, dar nu facem demagogie estetică. Poți fi om citit și să n-ai gust, dar gustul fără cultură artistică și fără îndelungă educație, este inoperant” – **Gustul**.

„Noi nu sîntem revista oricui e tînăr, ci numai căutăm talente pentru tineri. Cînd vom găsi talentul îl vom vesti în chip deosebit.” – **Redacționale**.

„Stăm în turnul de fildeş al artei pure atîta vreme cît patria e în siguranță. Dar dacă norii se vor apropia de noi ne vom coborî din turn și vom face artă cu tendință” – **Avem un program**.

„Omul de cultură adîncă trebuie să fie și un jurnalist în sensul bun al cuvîntului, adică un educator de minți. Scriitorul care nu explică celor mulți punctul de vedere nu are cititori și fără cititori pierde sensul însuși al literaturii care e comunicare.” – **Trădarea clericilor**.

„Versificatorul care refuză să se definească intelectualicește, care nu e în stare de pildă să creioneze cîteva idei în jurul unui articol însemnat, este un om fără cultură și nu poate fi nici poet” – **Instrucțiuni pentru colaboratori**.

La festivitatea de acum două săptămîni, de la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, închinată lui **Mihai Eminescu**, avusese loc și un vernisaj cu ilustrații și idei grafice legate de opera literară a poetului. Atunci, la spectacol, se adunase multă lume, programul a fost lung și încărcat, astfel cadrul nu era prea potrivit (deși asistența a fost îndemnată la

vizionare) pentru reflecții la marginea panourilor atrăgătoare. Atunci le-am privit doar în treacăt, cu coada ochiului. Cu cîteva zile mai tîrziu m-am dus din nou să văd în liniște și pendelete lucrările.

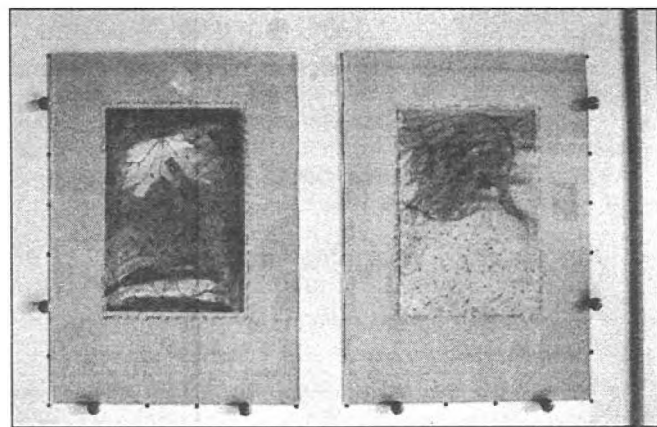
Pentru cei care au mai văzut ilustrații făcute de acești artiști, aceștia puteau recunoaște de pe acum stilurile în parte.

Armonia culorilor, concordanța formelor, cîntecul sferelor

Grafica cu înclinații satirice, colajele încărcate de idei și soluții originale, uneori umoristice, realizate de **Adela Kiss** s-au desprins și de astă dată din cadrul obișnuit al ilustrațiilor tradiționale. Tripticul imaginat la „*Luceafărul*” a dovedit iarăși spiritul novator, inedit al tinerei – absolventă a Institutului de arte plastice din Cluj, cu proaspătă diplomă de designer. (Cu priceperea ei, secondată de Ștefan Oroian, a și fost realizată expoziția.) Și liniile dense, fine, așternute ca un colb de argint au devenit de pe acum cunoscute. Ele înseamnă un fel de carte de vizită oferită de **Aurelia Nemeș**. Prin grafica ei se tălmăcește învolburarea, neliniștea, din inima și sufletul frămîntat al poetului. Această ipostază sufletească este reluată și prin grafica computerizată a lui **Ioan Nistor**, prin compoziții tulburătoare, neliniștitoare. În antiteză cu aceste lucrări vin citatele ilustrate de **Ștefan Oroian**. Prin rafinament și prin combinația ingenioasă dintre formă, culoare și text, se făuresc creații veritabile, la hotarul genurilor artistice, la răscrucea dintre literatură și arte plastice. Ca observație: creațiile sînt de cromatică deosebit de sensibilă, trebuind puse „sub lumină”, ca textele să fie citibile și să se împletească organic cu arcurile sferelor.

Aceeași sensibilitate, aceleași trăsături delicate, feminine, (ca de fiecare dată) ne puteau încînta și de astă dată prin cele trei ilustrații făcute de **Stela Santău**. Sînt trei variante la tema lacului, în ipostaze sufletești și artistice deosebite.

La prima vedere m-a deranjat că cele trei ilustrații, care ar putea fi concepute ca un triptic, nu au fost așezate în șir, pe

aceiași panou. Dar la o reflecție mai atentă, aranjamentul m-a convins. Fiindcă după un pastel de primăvară a urmat imaginea toamnălică a lacului. În fine, a treia ilustrație a însemnat concluzia, destăinuirea:

„În zadar suspin și sufăr / Lîngă lacul cel albastru / Încărcat cu flori de nufăr”... **E. I.**

31 IANUARIE – 6 FEBRUARIE

Programul MTV1 Az MTV műsora	Programul TV2 A TV2 műsora	Programul RTL Klub RTL Klub műsora	Programul TV România A Român TV műsora
Január 31. hétfő 5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 Vágyak földje (francia sorozat) 11.00 A Guldenburgok öröksége (NSZK sor.) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Utánam, srácok! 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.00 Holnap 16.25 Éretlenek (sorozat) 16.58 Hírek 17.00 Egy csipetnyi Grönland 17.30 Maradj velünk! 17.35 Tükör által 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 Szerencsepercek 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 112 (bűnügyi magazin) 20.30 Elképesztő övezet (amerikai sorozat) 21.20 Kettesben 22.05 Híradó 22.10 Aktuális 22.30 Magyar Szalon 23.00 Propellervirág (német film) 0.20 Bank utca.	6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Ötödik dimenzió 10.20 Autószalon 2000 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Divat Show 11.45 Állatklínika 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 A repülés hercege (angol film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission Impossible – Az akciócsoport (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 A Dél-tenger kincse (francia sor.) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Gól! Gól! Gól! 23.05 Nyugat 24.00 Kultúra az Interneten 0.35 Vers éjféli után.	6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub 9.05 Barátok közt (sor., ism.) 9.35 A farm, ahol élünk (amerikai sorozat, ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átvétel 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.30 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolok? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolok? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.20 Üzenet 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Csiúsz 20.50 Vészhelyzet (am. sor.) 21.45 Szakadt szakasz (amerikai vígjátéksor.) 22.10 Autómánia 22.40 Este 23.00 Fanfan (francia film) 0.35 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.	6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.05 Film 9.05 O vedetă... cu cîntece 9.35 Casa mea 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.05 Serial. Moștenirea 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Scena 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 O vedetă... cu cîntece 16.30 Cuvînt pentru necuvîntătoare 17.00 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Serial. Doi băieți, o fată și o pizzerie 20.20 Știrile de sîmbăta asta 20.50 Culise 21.35 Serial. Omul de nicăieri 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Film. 24.35 Tennis.
Február 1. kedd 5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész (információs műsor) 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 A nagykövet férje (francia sorozat) 11.00 A Guldenburgok öröksége (sorozat) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Utánam, srácok! 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek (sorozat) 15.58 Hírek 16.00 Kibernet 16.30 Éretlenek (sorozat) 17.00 Fox Kits 17.30 Katolikus krónika 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 Zöldpont 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vízi zsaruk (ausztrál sorozat) 20.55 Telemázi 21.30 Sikkes 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Szabad Verseny 23.00 Mario, Maria és Mario (olasz film) 0.45 Bank utca.	6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Szörmentén 9.50 Adrenalin 10.20 Segítség magadon! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.45 Airport 12.10 Édes hármásban (fr. sorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Egy lány miatt (francia film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission Impossible – Az akciócsoport (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Forró nyomom 20.50 Miss Pszichoszaru (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Alvilági játszma (amerikai akciófilm-sor.) 23.25 Esküdt ellenségek (amerikai sor.) 0.20 Tudomány az Interneten 1.05 Vers éjféli után.	6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt (magyar sorozat) 9.35 A farm, ahol élünk (ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.15 Az első csók (fr. sor.) 15.05 A második csók (fr. sor.) 15.30 Celeste (argentin sor.) 16.15 Mire gondolok? 16.20 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolok? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.20 Üzenet 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Csiúsz 20.50 Vészhelyzet (am. sor.) 21.45 Szakadt szakasz (amerikai vígjátéksor.) 22.10 Autómánia 22.40 Este 23.00 Fanfan (francia film) 0.35 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.	6.00 Știrile de sîmbăta asta 7.20 Serial. Odiseea 8.10 Desene animate 9.00 Acum, poți afla...! 9.30 Vă place filmul? 10.00 Art-Mania 11.00 Un program de ciudățenii și curiozități 11.45 Muzica da capo al fine 12.30 Lumea și noi 13.00 Arca 15.30 Polo: Steaua-Partizan Belgrad 16.20 Teleenciclopedia 17.05 Serial. Mare schimbătoare 18.00 Perechea potrivită 18.30 Serial. Carol și compania 19.00 Jurnal 19.30 Film. Contele de Monte Cristo 21.05 Serial. Dr. Quinn 21.55 Jurnal 22.20 Săptămîna sportivă 22.10 Film. Japonezii sînt amanți grozavi 23.40 Tennis.
Február 2. szerda 5.42 Hajnali gondolatok 6.00 Naprakész 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 A nagykövet férje (francia film) 11.00 A Guldenburgok öröksége (NSZK sorozat) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Utánam, srácok! 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.58 Hírek 16.00 Einblicke (középfokú német nyelvtanfolyam) 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Tanúságtevők 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.30 Rajongó 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Show-tár 20.30 En, a világos meg a Sötét (olasz film) 22.00 Híradó 22.10 Aktuális 22.35 Fogadóóra 23.05 Levelek Liv Ullmannhoz (hongk. film) 0.50 Bank utca.	6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Baba Mama magazin 9.50 Zoom 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Kultúra az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Édes hármásban (fr. sorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Kirakós játék (spanyol krimi) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission Impossible – Az akciócsoport (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 20.40 A vipera (mexikói sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Határtalan 23.00 A szeretet próbája (amerikai film) 0.35 Életvitel az Interneten 1.10 Vers éjféli után.	6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt 9.35 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átvétel 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolok? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolok? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.20 Üzenet 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Medicopter 117 – Légi mentők (német sor.) 20.45 Perpatvar 21.45 Pokoli szolgálat (am. akciófilm-sorozat) 22.35 Este 22.55 Pont hu 23.25 Jorgában áll hallgatni (am. sor.) 0.15 Antenna 0.45 Fókusz (ism.) 1.10 Divatklip.	6.00 Ceasul deșteptător 7.30 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 9.55 Handbal masculin: România–Italia 11.30 Tezaur folcloric 12.20 De luni pînă duminică 13.00 Tele Bingo național 15.30 Auto-Club 16.00 Serial. Blankenese 16.55 Spectacolul lumii văzut de Ioan Grigorescu 17.25 Trupa de șoc 18.00 Perechea potrivită 18.30 21. Concert 19.00 Jurnal 19.30 Duminica sportivă 19.40 Zodia VIP 20.40 Film. Indiscrrețiile unei soții 22.10 Jurnal. 22.15 Pe față. 23.15 Tennis.
Február 3. csütörtök 5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész (információs műsor) 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 A nagykövet férje (francia film) 11.10 A Guldenburgok öröksége 12.00 Hírmagazin 13.00 Együtt 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Utánam, srácok! 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek 16.58 Hírek 16.00 Állati 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Sorok és sorsok 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.20 Théma 18.30 Orbán Viktor miniszterelnök országértékelő beszéde a Vigadóból 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sor.) 20.30 Nem jogerős 21.00 Show-báivány 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Panoráma 23.00 Twin Peaks (amerikai sorozat). 23.45 Bank utca.	6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Airport (angol sor.) 9.55 Állatklínika 10.20 Hurrá, utazunk! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Életvitel az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Marco Polo hihetetlen kalandjai (angol–olasz film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission Impossible – Az akciócsoport (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 A vipera (mexikói sorozat) 17.40 Samantha (venezuelai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Egy más börténben (amerikai vígjáték) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Sztriptízáncosnók (angol film) 0.35 Magyarország holnap 1.10 Vers éjféli után.	6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt 9.35 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átvétel 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolok? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolok? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.20 Üzenet 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Esti Showder Fábry Sándorral 21.20 Zsoldosok (amerikai sor.) 22.10 Este 22.30 Logan futása (amerikai film) 0.35 Pont hu 1.05 Fókusz (ism.) 1.30 Divatklip.	11.00 Film. 12.30 Studioul șlagărelor 13.00 Jurnal 13.15 TVR Craiova 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Agenția de plasare 17.00 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Serial. Felicity 20.40 Cu ochii'n 4 21.10 Serial. Justiție militară 22.20 Recurs la morală 23.00 Marele jazz.
Február 4. péntek 5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész 9.05 A bestia 10.00 A nagykövet férje 11.10 A Guldenburgok öröksége 12.00 Hírmagazin 12.58 Hírek 13.00 Körzeti magazinok 13.50 Három kívánság klub 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai 14.35 A folyó természete 15.10 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.05 Frakk, a macskák réme (sorozat) 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Szentföldi szent helyek üzenete 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 LEG... LEG... LEG... 19.00 Mindent a szerelemért 19.30 Híradó 20.00 Csinibaba (magyar film) 21.50 Híradó 22.55 Aktuális 22.25 Hölgyválasz 22.55 X-akták (amerikai sorozat) 23.40 Bank utca.	6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Divat Show 9.50 Magyarország holnap 10.20 Follow me 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Tudomány az Interneten 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 A hegyi doktor (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission Impossible – Az akciócsoport (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 A vipera (mexikói sorozat) 17.40 Samantha (venezuelai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Dáridó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szeszélyes éjszakák 23.00 Star Trek 4. – A hazautazás (amerikai sci-fi) 1.00 Vörös cipellők (am. erotikus sor.).	6.00 Top Shop 6.30 Reggeli 8.55 Recept Klub 9.05 Barátok közt (ism.) 9.35 A farm, ahol élünk (ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átvétel 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.30 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolok? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolok? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.20 Üzenet 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Az idő szorításában (amerikai kalandfilm) 21.40 Öreglányok (amerikai vígjátéksor.) 22.40 Este 23.00 Borsalino és társai (francia krimi) 0.15 Vágyak háza 0.50 Fókusz 1.40 Divatklip.	6.00 Matinal național 7.00 TVR Iași 9.00 Acum, poți afla...! 9.30 Agenția de plasare 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.05 Serial (R). Justiție militară 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Convițuiri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Dor 16.30 Scuzați! Pardon! Mersi! 17.00 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră. Știri 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Telecinemateca. Cercul poezilor dispăruti 22.10 Nu trageți! 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 A–Facerea. 23.25 7 Arte.
Február 5. szombat 5.45 Agrárvilág 6.00 Aranyfüst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Zanzibár 9.20 Lurkó Kupa 9.30 Jövőmenő 10.00 Hol-mi? 10.30 Évgyűrűk 11.00 Ablak 12.00 Hírek 12.05 Népzenei magazin 12.35 Derült égből egy család 13.30 PoliTour 14.00 Háló 14.30 Delta 15.00 Bóbita (magyar film) 15.45 A Századunk Műhelyéből 16.15 1100 év Európa közepén 16.45 Telesport 18.25 „Monográf” Tolcsyvá László koncertje 19.00 Lottóshow 19.30 Híradó 20.00 Szatelit 20.35 Uborka 21.00 IQ Casino 22.00 Simon mágus (magyar–francia–svájci film) 23.40 Oasis-koncert (angol film).	6.00 Gyökereink 6.30 Repülő ház 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Party TV 11.20 Szörmentén 11.50 Slágerlista 12.05 Zoom 13.05 Slágerlista 13.35 Mozimánia 14.30 S Club 7 (angol ifjúsági sor.) 14.55 Csillagközi szökevények (amerikai sci-fi sor.) 15.50 Sabrina, a boszorkány (am. sor.) 16.15 Jó barátok (am. vígjátéksorozat) 16.40 Kaméleon (amerikai krimisorozat) 17.35 Herkules (amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Milliót vagy semmit! 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Hátulgombolós hekus (amerikai családi vígjáték) 21.35 Robin Cook: Invázió (amerikai thriller 2/2.) 23.15 Y akták (amerikai thriller) 23.45 Ravasz hölgyek a lepedőn (amerikai erotikus film).	6.30 Ünneptár 7.00 Kölyökklub 10.50 Csörre töltve 11.25 Mire gondolok? 11.30 Ausztrál expressz (ausztrál sor.) 12.25 Autómánia (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Pepsi Music Chart 14.15 Drágám, a kölykök már megint összementek! (amerikai sorozat) 15.05 Babylon 5 (am. sci-fi sor.) 16.00 Seaquest DSV – A mélység birodalma (amerikai film) 16.55 Meztitlábás menedzser (amerikai vígjáték) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz plusz 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 Félix – Kutyának áll a világ (német kalandfilmsorozat) 21.40 Heti hetes 22.40 Fekete vipera 23.10 Híradó 23.25 Kíéhezeve (amerikai horrorsorozat) 23.55 Beavis és Buttthead (am. rajzfilmsor.) 0.20 Fókusz plusz 0.40 Divatklip.	6.00 Matinal național 8.05 TVR Iași 9.00 Cîntecul lutoiului 10.05 TVR Cluj-Napoca 11.00 Punct ochit 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Evrika! 14.00 Copiii soarelui 15.05 Ecoturism 15.30 Medicina pentru toți 16.00 Hora satului 17.00 Impas în doi 17.30 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Film. Crime la postul de radio 21.50 In flagrant 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Lumea dansului. 23.40 Cafe Corso.
Február 6. vasárnap 6.20 „Igy szól az Úr!” 6.30 Garfield és barátai 6.55 Vasárnapi-sziget 8.40 Beszéljünk a jövőnkéről 9.00 Fő-tér 11.05 Az én várom... 12.00 Hírek 12.05 A jövő Magyarországa 12.40 Derült égből egy család (német sorozat) 13.00 Aranycsapat (magyar film) 15.10 Örömhír 15.40 A madarak élete 16.35 Emily (kanadai sorozat) 17.30 Búvós hatos 18.00 Verdi-fesztivál 19.00 A Hét 20.00 Slágertévé 21.00 Fényes hajtincsek (angol film) 23.05 Bikini-koncert 23.50 Törzsasztal.	6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Állatkert a háztársakban 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Parker Lewis sohasem veszít (amerikai ifjúsági sor.) 11.25 Rinaldo Rinaldini (német kalandfilmsor.) 12.10 Hurrá, utazunk! 12.40 Timothy Dalton és a farkasok 13.40 Halott cowboy nem cowboy (olasz western) 15.15 McGyver (amerikai sor.) 16.10 Quantum Leap – Időutazó (amerikai sci-fi) 17.05 Xena (amerikai sor.) 18.00 Napló 19.00 Milliót vagy semmit! 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Tremors – Ahová lépek, ott szörny terem (amerikai horror) 21.35 Columbo (amerikai sor.) 23.15 Mielőtt befejezi röptét a denevér (magyar film) 0.40 Vers éjféli után.	6.30 Őkeri harcosok (angol ismeretterjesztő-sor.) 7.00 Kölyökklub 10.00 Papyrus (fr. rajzfilm) 10.50 Csörre töltve 11.25 A mágusok (ausztrál–lengyel sor.) 11.55 Mire gondolok? 12.00 Teknősök földön és vízen (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Cheyenne ősz (amerikai western) 15.45 Jesse (amerikai sorozat) 16.10 2x2 néha sok(k) (am. vígjátéksor.) 16.40 Acapulco akciócsoport (amerikai sorozat) 17.35 Félix – Kutyának áll világ (német kalandfilmsorozat) 18.30 Híradó 18.50 Akták 19.08 Üzenet 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 Apácashow 2. – Újra virul a fityula (amerikai vígjáték) 21.55 Igaz történet: Bosszúálló angyal (amerikai film) 23.35 Híradó 23.50 Országgház 0.20 Teknősök földön és vízen (angol természetfilm, ism.) 1.15 Akták (ism.) 1.35 Divatklip.	6.00 Matinal național 8.05 TVR Iași

ÎN LIMBA MATERNĂ - emisiune radiofonică în limba română

31 IANUARIE, LUNI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

1 FEBRUARIE, MARȚI (redactor: Petru Cîmplan)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 FEBRUARIE, MIERCURI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 FEBRUARIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „De la pașe la opșe - liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

4 FEBRUARIE, VINERI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Reportaje, interviuri din viața românilor din Ungaria 11.05 „Oameni cari au fost...” - muzică, artă, literatură - serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Virșet 11.25 Ce s-a mai întâmplat la Liceul „Bălcescu” din Giula? - relatează Edit Bordaș 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista presei „Foia românească” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

5 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Eva Iova)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50 Programe culturale pentru week-end 15.00 Party Time 15.30 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58 Încheiere.

6 FEBRUARIE, DUMINICĂ (redactor: Eva Iova)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.00 Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00 „De la pașe la opșe - liceenii” 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acestora este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: 2 februarie 2000 (MTV1 ora 13.30)

Reluare: 6 februarie 2000 (MTV2 ora 6.25)

Conținutul prevăzut pentru săptămâna viitoare

Emisiunea românească va continua prezentarea evenimentelor oferite de zilele culturii românești. De această dată vom prezenta secvențe din concertul de jazz susținut de Harry Tavitian. Cel de-al doilea material este în legătură strânsă cu primul. Vom prezenta telespectatorilor români din Ungaria noua directoare a Centrului Cultural al României din Budapesta. Doamna Anamaria Pop dorește să ajungă cu manifestările instituției condusă de dînsa și la membrii comunității noastre.

Realizator: Tiberiu Boca

FM 92,1 MHz STEREO
RADIO
VOCEA EVANGHELIEI
ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552,
Fax.: 59-427372
e-mail: inbox@rve.net

- muzică
- știri locale și BBC
- emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
<http://WWW.rve.net>

TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei
pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic,
ora 23.15-23.45

SW 31 și 49 m

- vineri: 20.30-20.45
- sîmbătă: 20.00-20.45
- duminică: 20.30-20.45

Umor
la
drumul mare

- Unde vreți să călătoriți?
Este întrebare un bărbat la
o agenție de voiaj.
- În Insulele Canare, cu
soția!
- Aveți vreo preferință?
Camere separate, paturi
separate...
- Nu, insule separate!

Într-o tavernă din Vestul
sălbatic intră un cowboy
care comandă:

- O găleată de whisky pen-
tru calul meu!
- Și dumneavoastră?
- Nu, mulțumesc! Eu mai
trebuie să călăresc!

Doi copii la școală își lau-
dă tații:

- Tatăl meu, spune unul,
se poate bărbierii fără să-și
scoată țigara din gură!
- Asta nu-i nimic, răspun-
de celălalt. Tatăl meu poa-
te să-și taie unghiile de la
picioare fără să-și scoată
ciorapii!

Două secretare vorbesc
despre șeful lor:

- Ce elegant se îmbracă!
- Și ce repede!

La o licitație se vinde un
papagal vorbitor la un preț
destul de ridicat. În timp ce
numără banii, noul proprie-
tar spune:

- Sper că vorbește cu
adevărat!

- Ba bine că nu! Cine cre-
deți că a licitat alături de
dumneavoastră?!

Foto: Ana Radici Repisky

Cu cojoc de nea..

Rețete din bucătăria internațională

S.U.A.

Salată din carne de pasăre

300 g carne de pui prăjită, 300 g maioneză, 100 g struguri, 100 g migdale rase, 20 măsline verzi, 1 ceapă tocată, 1 țelină fiartă, compot de mandarine, salată verde, zeamă de lămâie, sare

Carnea de pui prăjită se taie mărunt, se amestecă cu țelină fiartă tăiată cubulețe sau fideluță, se stropesc cu zeama de lămâie, se potrivește de sare și se dă o oră la rece.

Se adaugă migdalele, măslinele tăiate felii, boabele de struguri (se scot simburii) și mandarinele. Se toarnă peste compoziție maioneză și se amestecă cu grijă.

Pe un platou se aranjează frunzele de salată verde, apoi se așează ameste-
cul de mai sus. Se ornamează cu felii de ardei verde.

MICA PUBLICITATE

De vânzare

Tehnologie completă pentru fabricat paste făinoase de vânzare. Căutăm partener cu capital pentru a muta tehnologia în România.

Asigurăm făină pentru brutării din Ungaria sau România.

Pentru brutării din România asigurăm asistență de specialitate în domeniul de panificație, patiserie (rețete, ambalare etc.)

Confectionăm ambalaje pentru ambalat produse alimentare sau nealimentare. Tel./fax: 66/480-315.

Relații economice

Bărbat tânăr cu relații comerciale în Ungaria - România s-ar angaja ca agent economic, administrator, translator (și ocazional) chiar și cu plecări în România. Tel.: 06-30-/9255-583.

REPA - RENT S.R.L. - str. NUSZBEK nr. 10 - GIULA

ÎNCHIRIAZĂ ȘI EXECUTĂ REPARAȚII AUTO

ÎN PERMANENȚĂ SE POT ÎNCHIRIA URMĂTOARELE TIPURI DE MAȘINI:

VOLKSWAGEN VENTO 1.8
VOLKSWAGEN GOLF III 1.4, 1.6
VOLKSWAGEN POLO CLASSIC 1.4

OPEL KADETT 1.3 S
LADA SAMARA 1.5
LADA 2105 1.3

INFORMAȚII LA TELEFON: 06-30/9586-419

DRAGI ELEVİ,
DRAGI SPORTIVI!

Administrația Permanentă a Taberelor Școlare din județul Arad vine în întâmpinarea voastră cu multe și variate oferte de petrecere a timpului liber în mod util și plăcut în taberele din:

MONEASA, DEZNA, CĂSOAIA,
PĂULȘ, SĂVÎRȘIN.

La fiecare sfârșit de săptămână, în orice anotimp, numai în MONEASA și SĂVÎRȘIN!

A.P.T.S. vă asigură locuri în bazele sale din întreaga țară în tot timpul anului.

Căutați-ne și nu veți regreta!

Telefon: 00 40 57-253703

Vă mulțumim că ne-ați ales.

Există în Giula un loc unde se poate
mînca ieftin și bine?

DA! la

Restaurantul
„Pivnița cu bere”
(Sörpince)

din Giula, Piața Kossuth nr. 2.

- Preparate ale bucătăriei tradiționale maghiare și românești
- Mese festive
- Sărbătorirea unor evenimente de familie
- Întîlniri ale oamenilor de afaceri

Informații la telefon:
66/362-382

Dacă doriți să ne sunați...
...vă stăm la dispoziție!

LA TELEFON: 66/361-789, 66/463-152
TELEFAX: 66/463-152

E-mail: foaia@gyula.hungary.net

între orele 8.00-15.30

Anunțuri, reclamă, mică publicitate pot fi trimise și prin
telefon și telefax la adresa redacției. Le vom publica în
cel mai scurt timp, în mod gratuit.